

Katarina Sarić

ANTIŽENA, NIČE I ŽENA

(PART II)

Niče ispravno dokazuje nedostatak stila u feminizmu: „Ne pokazuje li žena najgoru vrstu ukusa, kada se suvereno sprema da kroči na tle nauke, objektivnosti i ozbiljnosti?" Prosječan „muškarac od nauke" jeste onaj koji ne stvara, koji ne rađa, onaj koji se u neku ruku zadovoljava time da su mu samo „usta puna nauke" dok je „trbuh" sterilan i prazan! Metafora usta ukazuje na isprazno i površno prežvakavanje beskorisnih činjenica, na mašinu koja melje..., dočim metafora trbuha ukazuje na stvaralačku dubinu i plodnost, sokratovsku majeutiku, božansko rađanje... U nastavku (*S one strane...*, 232.) prosječni čovjek od nauke je onaj čije je oko „poput ravnog, odbojnog jezera", ali koje može postati poput „risjeg oka za ono što je nečasno u takvim prirodama do čijih vrhunaca nije kadar da se uspenje". I najzad, takav „čovjek od nauke" je upoređen sa „starom, sterilnom djevojkom". Postavljena u ovu dvostruku perspektivu, Ničeova žena zadobija attribute božanskog preimućstva u odnosu na muškarca. Zašto bi onda imala potrebu da mu išta oduzima?!

„Ma šta žene pisale o ženi, imamo razloga za sumnju: da li žena zapravo (*eigentlich*) hoće da išta sazna (*aufklarung*) o samoj sebi? - da li može hteti? (*will und wollen kann*)... Ako žena na taj način ne traži neki novi ukras za sebe (*einen neuen Putz für sich*) - ipak, mislim, da samoukrašavanje (*sich-putzen*) pripada vječno ženskom... - dobro, onda ona hoće da je se plašimo: možda hoće vlast (*herrschaft*). Međutim, ona neće istinu!!! (*aber es will nicht wahrheit*): Šta se žene tiče istina!

Od samog početka, njoj ništa nije stranije, odvratnije i neprijateljskije od istine! Ženina velika umjetnost jeste laž (nije li Niče upravo smatrao da „nam je laž potrebna da ne bismo umrli od istine!“ na mjestu na kojem umjetnicima daje prednost u odnosu na mislioce), a njena najvažnija stvar - privid (*schein*) i ljepota (232.) Žena je dva puta model: ona je to na kontradiktoran način, ona se zbog toga istovremeno veliča i osuđuje. Kao što to pisanje čini regularno i bez rizika, žena podvrgava „argument tužioca logici bakrača“ (Deridino poređenje). Kao model istine, ona uživa u jednoj zavodničkoj moći koja upravlja dogmatizmom, zabluduje i razjuruje muškarce, lakovjernike, filozofe. Ali, ukoliko ne vjeruje, ona je uistinu, nalazeći uprkos svemu svoj interes u toj istini koja je ne interesuje (uistinu volšebno!), opet model: ona se zabavlja skrivanjem, nakitom, izmišljotinom, umjetnošću, umjetničkom filozofijom - ona je moć afirmacije!

„Ako bismo je i tada osuđivali (Niče u Deridinoj hermeneutici), to bi bilo samo ukoliko bi ona negirala tu afirmativnu moć sa stanovišta muškarca, ukoliko bi počela da laže vjerujući ponovo u istinu, da spekularno razmatra budalasti dogmatizam koji podstiče.

Kroz pohvalu simulacije, „zadovoljstva simuliranja“ (*die Lust an der Verstellung*), histrionizma, „opasnog koncepta umjetnika“: *Vesela nauka* svrstava među umjetnike još Jevreje (koji su uvijek eksperti za simulaciju po Ničeovom mišljenju) i žene (još jedna opasno zloupotrebljena Ničeova misao, i to baš od onih koji nisu prepoznali njegovu antisistematiku (sic!))

Združivanje Jevrejina i žene nije, po svoj prilici, beznačajno. Niče često o njima govori u paraleli, a to je ono što bi nas po Deridinom mišljenju moglo vratiti motivu kastracije i simulakruma. Evo završetka fragmenta o „histrionskom

instinktu": „Koji dobar glumac danas nije Jevrejin?" (čitaj i žena!) Takođe, Jevrejin (žena), kao rođeni literata, kao stvarni vođa evropske pisane riječi, vrši tu moć na osnovu svoje glumačke sposobnosti: jer literata je suštinski glumac... - Konačno žene: pomislimo na cijelu istoriju žena (odmah ćemo tu istoriju koja je predrugačena istorija histrionizma i hysterije, iznova pročitati kao jednu stranicu u istoriji istine!) - zar one ne moraju prvo i najviše biti glumice? Čujmo ljekare koji su hipnotisali žene: na kraju, muškarci ih vole, štaviše, rado im dopuštaju da ih hipnotišu! Šta sve iz ovoga proizilazi? Da se one „predaju" čak i kad se „daju" (*dass sie sich geben, selbst noch, wenn sie - sich geben...*)"

Potrebno je još jednom proučiti i igru crtica (-) koja u ničeanskom kontekstu ne predstavlja odvajanje/daljinu već (paradoksalno ponovo) spajanje/blizinu. Ovdje Derida pribjegava hajdegerovskom značenju daljine/blizine: „*entfernung* pretpostavlja istovremeno razmicanje, udaljavanje, udaljavanje udaljavanja, konstituišuću destrukciju dalekog kao takvog, ali i prikrivenu enigmu približavanja." Razmaknuto otvaranje (tako blisko ženi u polnom činu ali i činu porođajnom) ove *entfernung* omogućuje istinu (izlazak istine), a žena se u njoj razmiče sama sobom. Ona: „proždire, potapa, bez kraja, bez osnova: svu esencijalnost, sav identitet, svo vlasništvo..." Filozofski diskurs (čitaj i muškarac kao njegov subjekt-um) ovdje postaje oslijepjen, on propada - pušta da bude strmoglavljen u vlastitu propast!

Ne postoji istina žene, a to je stoga što taj ponorni razmak istine, ta neistina jeste „istina". Žena je jedno ime te ne-istine istine! Žena je ovdje poprimila alegorijske razmjere figure istine kao kretanje vela ženskog stida. Evo jednog rijetko citiranog fragmenta u kojem Derida vidi razvijanje saučesništva između žene, života, zavodjenja, stida i svih učinaka vela. Ovdje se ozbiljan problem tiče onoga što se objelodanjuje samo jedanput (*das enthüllt sich uns einmal*): „Jer nebožanska stvarnost ono lijepo nam čak uopšte ne daje ili da samo jedanput! Hoću da kažem da je svijet prepun lijepih stvari, ali uprkos tome veoma siromašan, veoma siromašan u lijepim trenucima i otkrivanjima (*enthullungen*) tih stvari. Ali, možda je to najveća čar (*zauber*) života: na njoj leži zlatom protkani veo (*golddruchwirkter schleier*) lijepih mogućnosti: obećavajući, protivajući se, stideći se, podsmijavajući, sažaljevajući, zavodnički... Da, život je žena!

DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0937
Publishers online and owners, Peter M. Tase and Sabahudin Hadžialić, MSc
E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: <http://www.diogenpro.com/>

Reče Niče i otkri ženu.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>

NEKOPIRATI